

Glosari alfabètic de termes

GLOSARI ALFABÈTIC DE TERMES

ADSL: acrònim en anglès d'Asymmetric Digital Subscriber Line (en català, línia d'abonat digital asimètrica). És utilitzada per obtenir connexió a Internet. Respecte a altres tecnologies, millora l'amplada de banda de la connexió analògica tradicional. Permet que per un mateix canal es transmetin dades i veu al mateix temps.

Amplada de banda: quantitat de dades que es poden transmetre en una unitat de temps a través d'una línia. També és una mesura que s'usa per definir la velocitat d'Internet o, amb més precisió, la velocitat d'una connexió d'Internet.

Antivirus: programa que té com a finalitat detectar i eliminar virus informàtics, així com protegir els equips d'altres programes perillosos coneguts genèricament com programari maliciós (en anglès, malware).

Blog: un blog és un lloc web que periòdicament s'actualitza i mostra la informació cronològicament, s'hi expliquen experiències personals o de grup. Permet que els lectors i les lectores hi facin comentaris, per això esdevé una eina interactiva que constitueix veritables fòrums d'opinió. Pot contenir text, imatges, so i vídeos.

Cercador: pàgina d'Internet que et permet trobar i accedir a pàgines d'Internet que es refereixen a un tema específic o que tenen contingut amb certes paraules clau.

Certificat d'autenticitat: declaració emesa per una entitat independent que garanteix la identitat d'una persona o la seguretat d'un lloc web. Aquesta garantia és especialment necessària quan les persones usuàries utilitzen els serveis de banca a través d'Internet o realitzen operacions de comerç electrònic.

Certificat digital o electrònic: és un document electrònic expedit per una autoritat de certificació que identifica una persona (física o jurídica) amb un parell de claus. Té com a missió validar i certificar que una signatura electrònica es correspon amb una persona o entitat concreta. Conté la informació necessària per a signar electrònicament i identificar el propietari/a amb les seves dades: nom, NIF, algoritme i claus de signatura, data d'expiració i organisme que l'expedeix.

Ciberassetjament/cyberbullying: és l'assetjament realitzat per mitjans telemàtics a través d'Internet, correu electrònic, telèfons mòbils, xarxes socials, blogs, etc. Tant la persona assetjadora com la víctima solen ser persones de la mateixa edat o similar.

Habitualment està associat amb amenaces, insults, vexacions o amb la creació de perfils en xarxes socials que suplanten la identitat de la víctima i l'associen a continguts vexatoris, amb intenció ofensiva. El ciberassetjament pot ser tan simple com continuar enviant correus electrònics a algú que ha demanat no mantenir contacte amb el remitent.

Núvol (cloud computing): el terme organització núvol es refereix a una manera d'emmagatzemar la informació. Aquest sistema permet a les persones usuàries allotjar tota la informació, fitxers i dades en servidors de tercers, de manera que puguin ser accessibles des de qualsevol terminal amb accés a la xarxa, que generalment sol ser Internet, i fa innecessària la instal·lació de programari addicional (només el que ja està instal·lat i que facilita l'accés a la xarxa) en l'equip local de la persona usuària.

Community Manager (CM): Persona encarregada de gestionar i dinamitzar la comunitat "en línia" per millorar el posicionament de la seva organització. Entre les seves funcions, crea continguts, gestiona la reputació i s'encarrega d'analitzar i utilitzar eines per mesurar els resultats de les accions de la seva organització a les xarxes socials.

Compartir (Share): És l'acció d'oferir continguts realitzats per terceres persones a les xarxes socials. Els seguidors també comparteixen el contingut que algú publica a la seva pàgina.

Confiança en línia: Sistema d'autoregulació espanyol utilitzat en el comerç electrònic que té com a finalitat posar a disposició de les persones usuàries i empreses un codi ètic de comerç electrònic i publicitat interactiva i un segell de

confiança en els llocs web de les empreses adherides, per garantir la seguretat i confiança a les persones consumidores de les transaccions realitzades en aquest lloc.

Control parental: Conjunt d'eines o mesures que es poden prendre per evitar que els menors d'edat facin un ús indegut de l'ordinador i altres dispositius, accedeixin a continguts inapropiats o s'exposin a riscos a través d'Internet.

Galeta: té com a objectiu és registrar la visita de la persona usuària i guardar-ne certa informació sobre els seus hàbits de navegació per a establir un perfil per a publicitat personalitzada i, fins i tot, informació dels dispositius (mòbil, ordinador), com ara fotos, documents, etc., la qual cosa pot causar greus problemes de privadesa. Per això és important rebutjar totes les galetes excepte les absolutament necessàries per a la navegació.

Growdfunding: És una estratègia de cooperació col·lectiva, duta a terme per persones mitjançant la recaptació a Internet per aconseguir diners o altres recursos; se sol utilitzar per a finançar esforços i iniciatives innovadores o projectes creatius de persones o organitzacions.

Descarregar o "Download": baixar dades (generalment un fitxer sencer) d'una font principal a un dispositiu. El terme s'utilitza sovint per descriure el procés de copiar un arxiu d'un servei en línia a l'ordinador.

Adreça IP: IP és l'acrònim d'Internet Protocol. Consisteix en un nombre de quatre xifres únic i irrepètible amb el qual s'identifica un ordinador connectat a una xarxa que fa servir el protocol IP.

Engagement: És el grau d'interacció que tenen els seguidors (mitjançant "likes", "comments" i "share") amb el contingut que es publica en una xarxa social. Com més participació de seguidors, més "engagement" i més sensació de pertinença i relació emocional entre els seguidors i la pàgina.

Signatura electrònica: La signatura electrònica és un conjunt de dades electròniques que acompanyen o que estan associades amb un document electrònic amb la funció d'identificar la persona signant i garantir la integritat del document signat; aquesta firma s'insereix mitjançant un certificat digital.

Maquinari: Tots els components físics de l'ordinador. Són, entre d'altres: la placa base, els discs durs, lectors de CD, ratolins, teclats...

Hashtag o Etiqueta: S'utilitza per classificar les publicacions o missatges per temes específics. Es representa mitjançant un signe de nombre (#) davant de la paraula o paraules claus que una organització fa servir per transmetre una idea, un nom o un concepte. Normalment s'associa a un missatge o text amb la finalitat de seguir, buscar i trobar més fàcilment els temes d'interès per a la persona usuària. Per exemple, #Educació o #pobresa.

LOPD: La Llei Orgànica de Protecció de Dades de Caràcter Personal (LOPD) defineix què són les dades de caràcter personal. Obliga totes les persones físiques o jurídiques que tractin fitxers de dades personals a respectar el dret a la intimitat de les persones, basat en la Constitució Espanyola, i a respectar la privacitat de les dades emmagatzemades en aquests fitxers.

Dades de caràcter personal: La Llei Orgànica de Protecció de Dades de Caràcter Personal (LOPD) defineix les dades de caràcter personal com qualsevol informació que concerneix persones físiques identificades o identificables. El Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell reconeix els següents drets en relació amb la protecció de dades de caràcter personal: d'accés, de rectificació, d'oposició, de supressió (dret a l'oblit), a la limitació del tractament, a la portabilitat, a no ser objecte de decisions individuals automatitzades i el dret d'informació.

Programari maliciós (malware): Paraula que neix de la unió dels termes programari i malintencionat en anglès (malicious software). Dins d'aquesta definició té cabuda un ampli elenc de programes maliciosos: virus, cucs, troians, backdoors, spyware, etc. La nota comuna de tots aquests programes és el seu caràcter nociu o lesiu.

Mem: Paraula usada per definir conceptes que es difonen massivament per Internet. Poden ser vídeos, imatges, pàgines web, etiquetes o simplement una paraula o frase.

Mur o "Timeline": És l'espai d'una xarxa social on l'usuari comparteix amb la resta dels seus contactes informació d'interès i publica el treball de la seva organització. Mostra les publicacions en ordre cronològic invers. En aquest espai, els contactes la persona usuària poden publicar-hi comentaris o opinions.

Navegador web: Programari utilitzat per a visualitzar llocs web emmagatzemats en servidors. Mitjançant aquest tipus de programari, instal·lat com a resident a l'equip la persona usuària, és possible visualitzar qualsevol tipus d'element. Hi ha una gran varietat de navegadors web en el mercat tot i que els més coneguts avui en dia són els navegadors Firefox, Internet Explorer, Chrome, Safari i Opera.

Pàgina web: Document electrònic que conté informació i està disponible a Internet. La informació que es pot trobar en una pàgina web és diversa: imatges, textos, vídeos, música, etc.

Perfil d'usuari: Aquesta expressió fa referència al conjunt de dades, fins i tot de caràcter personal, que els usuaris de xarxes socials o llocs web col·laboratius introdueixen a la plataforma en el moment en què es registren, o també, en un moment posterior en què considerin convenient actualitzar aquest perfil.

Pesca de credencials (phishing): Denominació que rep l'estafa comesa a través de mitjans telemàtics mitjançant la qual l'estafador intenta aconseguir, d'usuaris legítims, informació confidencial (contrasenyes, dades bancàries, etc.) de manera fraudulenta.

Desencaminament (pharming): Atac informàtic que consisteix a modificar o substituir l'arxiu del servidor de noms de domini canviant l'adreça IP legítima d'una entitat (habitualment una entitat bancària) de manera que en el moment en què l'usuari escriu el nom de domini de l'entitat en la barra d'adreces, el navegador redirigeix la persona usuària a una altra adreça IP on s'allotja un lloc web fals que suplanta la identitat legítima de l'entitat i obté de manera il·lícita les claus d'accés dels clients de l'entitat.

Apunt (post): Entrada, missatge o publicació en una xarxa social que pot consistir en un text, opinió, comentari, enllaç o arxiu compartit. En altres paraules, és el contingut que divulga una organització per donar a conèixer el seu treball per atraure nous contactes o per promoure estratègies de recaptació de fons.

Seguidor (follower): Usuari que se subscriu als missatges o publicacions d'altres usuaris (que pot ser una entitat sense ànim de lucre), bé per admiració, perquè simpatitza amb la causa o població a la qual serveix, per mantenir-se informat de les seves activitats o per conèixer els seus nous serveis i així poder-los promoure.

Sexting: és l'acte d'enviar missatges o fotografies sexualment explícites per mitjans electrònics, especialment entre telèfons mòbils. És la mateixa persona qui envia les imatges però, com que ho fa per mitjans electrònics, en perd el control i és impossible recuperar-les. Les persones que reben les imatges poden reenviar-les, copiar-les, publicar-les a Internet o compartir-les amb altres persones. Això també té greus conseqüències legals. És il·legal compartir fotografies de menors on apareguin nus o hi hagi contingut sexual, fins i tot si es comparteixen amb altres menors.

Programari: Cadascuna de les parts immaterials que formen un sistema informàtic. Són els programes, les aplicacions i els sistemes operatius que fan possible l'ús de l'equip. Cada programa o aplicació de programari pot definir-se com la sèrie d'instruccions dirigides a l'ordinador perquè executi diverses accions.

Correu brossa (spam): Tot el correu no desitjat per la persona destinatària, procedent d'un enviament automatitzat i massiu per part de l'emissor. El correu brossa generalment s'associa al correu electrònic personal, però no només afecta els correus electrònics personals, sinó també fòrums, blocs i grups de notícies.

Reproducció en continu (streaming): És la distribució de multimèdia a través d'una xarxa d'ordinadors o dispositius electrònics de manera que la persona usuària consumeix el producte al mateix temps que aquest es descarrega. Aquest tipus de tecnologia funciona mitjançant una memòria intermèdia de dades que emmagatzema tota la descàrrega per després mostrar-la a la persona usuària. Això és contraposat al mecanisme de descàrrega d'arxius, que requereix que la persona usuària descarregui els arxius per complet per poder accedir-hi. El terme s'aplica habitualment a la difusió d'àudio o vídeo.

Pujar arxius (upload): És l'acció de transmetre o pujar un arxiu a un fòrum, xarxa o pàgina d'Internet.

Suplantació d'identitat: És l'activitat maliciosa en què l'atacant es fa passar per una altra persona. Els motius poden ser el frau, l'assetjament o el cyberbulling. Un exemple és, en les xarxes socials, crear un perfil d'una altra persona i interaccionar amb altres usuaris fent-se passar per ella.

Target: És el públic a qui es dirigeixen les publicacions a les xarxes socials. En altres paraules, és el conjunt de persones a qui, per les seves característiques, vols dirigir els missatges o l'activitat de recaptació de fons. Conèixer bé el target és important per reforçar el posicionament de l'organització a les xarxes socials.

Usuari: Persona o organització que utilitza i forma part d'una xarxa social. En general, el nom d'usuari és el nom real de la persona o organització. També és possible trobar persones usuàries que s'identifiquen a la xarxa mitjançant un nom diferent o similar al seu nom real. Usuari es refereix també a un conjunt de permisos i recursos per a l'accés informàtic.

Virus: Programa dissenyat per perjudicar (malware) els equips infectats i amb capacitat per a reproduir-se i transmetre's, normalment adjuntant-se en aplicacions. Quan s'executa una aplicació infectada, pot infectar altres arxius. És necessària l'acció humana perquè un virus es propagui entre màquines i sistemes. Això es pot fer descarregant arxius, intercanviant disquets i discs USB, copiant arxius als servidors d'arxius i des dels servidors d'arxius o enviant arxius adjunts de correu electrònic infectats.

Vistes (views): És una acció informativa estadística de les xarxes socials i pàgines d'Internet que permet a una organització o persona conèixer la quantitat de persones que n'han vist el contingut. És una eina per mesurar i conèixer l'interès i el flux de les persones que accedeixen als continguts.